

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

Redactor:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

- L. Rebreanu:* Ofilire, nuvelă.
T. Mureșan: Într'un asfințit, pe
stepă, poezie.
Ion Agârbiceanu: Căsnicia lui Lu-
dovic Petrescu, nuv.
Victor Eftimiu: Flori de Maiu,
Zbucium, poezii.
A. Fogazzaro—D. Tomescu: Mis-
terul poetului, roman.
I. Brumă: „Poemele Singurătății”
Radu Mărgean: Eu sunt renumit.

GHICITURI

ILUSTRĂȚII:

Smith, căpitanul vaporului Titanic,
Vaporul Titanic; Cafeneaua de pe
vaporul Titanic; Odae de durmit
de pe vaporul Titanic; Munte de
ghiață; Victor Eftimiu.

„COSINZEANA”

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMANALĂ

având colaboratori regulați pe: *Ion Agârbiceanu, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Ermil Borcia, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, A. Cotruș, Ion Dragoslav, P. Dulfu, Victor Eftimiu, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, I. U. Soricu, D. Tomescu, Gavril Todica, Viora din Bihor*, și alții — e nu numai cea mai ieftină revistă românească de felul acesta, ci și cea mai potrivită pentru toate familiile române.

ABONAMENTUL E:

Pe 3 luni pentru Austro-Ungaria . cor.	3.—
Pe ½ de an „ „ „ „ „	6.—
Pe un an „ „ „ „ „	12.—
Pentru străinătate pe trei luni . . .	5.—
„ „ pe jum. de an . . .	10.—
„ „ pe un an . . .	20.—

Abonamentele se plătesc înainte.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Premiile „Cosinzenei”.

Între abonații, cari plătesc înainte pe un an abonamentul, se sortează la sfârșitul anului, în ajunul Crăciunului, opt biblioteci de câte 25 coroane una, drept cadou de Crăciun, cu cele mai noi cărți literare, pe ales.

Rugăm pe toți, cari înțeleg și apreciază nuziunța noastră, să binevoiască a ne da mână de ajutor, prin câștigarea de abonați număroși, pentru ca, cu ajutorul tuturor, să putem face din „Cosinzeana” o revistă literară din cele mai desăvârșite, pentru familiile române, care să le fie totodată o bună armă de apărare împotriva influințelor literare streine, ivite prin intrarea unor reviste streine prin familii de-ale noastre, și un mijloc de a cultivă dragostea de literatură și cultură românească, până și în familiile cele mai modeste.

Administrația revistei

„COSINZEANA”

Orăștie—Szászváros.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut

POEMELE SINGURĂTĂȚII

de VICTOR EFTIMIU, autorul neîntrecutei piese: „*Înșiră-te mărgărite*”. — Volumul elegant, pe hârtie fină, de 224 pagini, cuprinde toate poeziile talentatului scriitor, care într-o formă ușoară, singură în felul ei în literatura noastră, ne redă în versuri pline de măiestrie și de farmec sentimentele unui suflet de-apururi zbuciumat.

Volumul a apărut în editura „LIBRĂRIEI NAȚIONALE” din Orăștie — Szászváros.

Prețul unui exemplar e cor. 2.—. Pentru România Lei 2.50.—. La comandă de peste 5 exemplare se espediază franco; iar la una de peste 10 exemplare se dă un rabat de 10% și se espediază franco.

Depozit românesc

de

PIANE ȘI ARMONIURI în Sibiu, str. Cisnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpăra cu preț foarte favorabil în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distincă stăină

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiu—Nagyszeben
Strada Cisnădiei 7.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

OFILIRE*

L. REBREANU

Soarele zâmbea... Smocuri de raze aurii se întreceau prin văzduhul înveselit mângâind pământul crăpat de dogoreala zilelor trecute, oglindindu-se zglobii în fața râului ce încinge satul ca un brâu de argint.

Un iaz tare și nou eră găvozdit în calea apei neobosite. Valurile oțeloase se năpusteau mugind asupra zăgazurilor căptușite cu bolovani, le hurducau, le pălmuiiau, apoi, neputând să le biruie, se aruncau turbate pe scândurile lucioase la vale și se prăbușeau în vârtejurile adânci ale hâlboanei. Zdrobite, răcnind de mânie se svârcoleau în brațele voului, pe urmă scăpau frudite și alunecau gâlgâind pe prundișul arămiu...

Dinjos de iaz, la marginea râului, Saveta prundarului se închină de două ori spre oglinda încrețită a apei, ș'apoi cu cofele pline, cu ochii în pământ, încordată ușor subț povară, se îndreptă spre pârlazul din fundul grădinii. Lângă gardul de nuiete poposi o leacă. Brațele îi căzură moarte dealungul trupului, capul îi căzû pe piept, iar subț dunga neagră a genelor îi răsăriră câțiva picuri mărunți cari se scurseră domol pe obrajii plini și îmbujorați. Și așa rămase un răstimp pierdută. Apoi privirea i se îndreptă spre turnușoarele de spume ce tropăiau în hâlboana iazului. În crerii ei prinseră o hăul o sumedenie de gânduri ciudate, niște gânduri de care îi eră groază, care o chinuiau, dar care totuș o ademeneau neîncetat de o vreme încoace... Într'un târziu se desmeteci și cu o sforțare cruntă își curmă plânsul. Dar când ajunse la căscioara fuguiată și intră în pridvor, lacrimile o prididiră iarăș, pe-a furișul.

Mă-sa, o femeie vâjnoasă, c'o gură ca melița, suflecată până 'n genunchi, văzând-o pleoștită și boctă, se cătrăni foc și se răpși la ea:

— Ce-i cu tine, fă?... Ce te tot bocești par'că te-ar li părăsit mirele?

Saveta tresări înspăimântată și deabia putû băl-băl câteva vorbe sdruncinate. Lacrimile însă începură a-i curge și mai năvalnic.

* Din volumul: *Frământări*, ce va apărea în luna aceasta, în editura „Librăriei Naționale” din Orăștie.

Mama se uită minunată la față. Dintru 'ntăiu vrû s'o ocărească, să-i scoafă nălucirile din cap. Dar când îi văzû ochii stinși, obrajii arși, când o văzû atât de posomorâtă, o cuprinse mila parc'ar îi înțeles durerea mută ce se alină în lacrimile acelea. Și glasul i se înmuia, privirea i se îndulci:

— Spune-mi, draga mamii, spune-mi mie ce te doare?..

Fata se oprî în prag, stătû o clipă pe gânduri, apoi răspunse cu glas năbușit:

— Nimica, maică... Nimica... Zău nimica...

Mama privi lung în urma ei, clătină din cap și bombăni îngrijorată:

— Are ceva... de bună seamă are ceva fata asta...

În porumbiștea din dosul casei Saveta se oprî. Întrebarea mamei îi răscolise deodată toată durerea. Simțea limpede cum i se îngreunează mințea, cum îi lăncezește sufletul. Genunchii începură ai tremură.

Se lăsă jos și-și lipl fruntea de pământ. Lacrimile i se secaseră. Numai oftări adânci se mai desprinneau din pieptul ei rotunjour, oftările plânsului uscat care sugrumă sufletele. Părul ei bălan se sbăteă ca peștele lângă corpul întins între mușuroatele firelor de păpușoi.

O adiere blândă, lină se furișă printre foile jumătate galbene ale porumbului. Spicele fâșăiau tainic și-și plecau capetele ferindu-se de căldura soarelui care prinsese a le înțepă. Și, din freamătul frunzelor-sulițe, par'că se deslușește o povestire urâtă.

Pe Saveta o cutremură un fior de fierbințeală din creștet până 'n tălpi. Buzele ei stinse, învineșite murmurară frăgănat:

— Nu se poate... nu se poate...

De trei săptămâni îi furnică în urechi un gând, de când îi spuse Florica pădurarului că feciorul popii se însoară, feciorul cel mai mare, cel de se face doftor, cel care... Când a auzit asta a simțit că i se înfige o săgeată otrăvită în inimă.

— Dacă e adevărat, mă arunc în hâlboana iazului — își zisese dânsa atunci și de-atunci o munceste mereu gândul acesta.

Privirea i se tulbură, sângele îi clocotește în vine când se gândește la ceace îndură ea de-atunci. Își încheașă degetele 'n păr, se svârcolește desnădăjdută

pe bulgării sfărâcioși de pământ și se blestemă în-
tr'una și-și zice:

— Te-a bătut Dumnezeu, nerușinato, fiindcă ai
păcătuit...

Dar apoi, repede, fără nici o trecere, o năpădesc
alte amintiri, lumea i se pare că se înseninează și-i
pare rău că-și afurisește iubirea. O rază dulce de nă-
dejde îi pătrunde prin creeri, îi rânduiește gândurile
învâlforite. Și vuetele năpraznice încetează înfrânate
de adierea trecutului care i se deslășoară ca o poveste
frumoasă, fermecătoare...

...Eră spre toamnă atunci... eră pe vremea sece-
rișului, întocmai ca și astăzi. Ea încă nu împlinise
șaptesprezece ani. Deabia în vara aceea începuse a
merge la horă. Și-i ziceau oamenii „frumoasa lui Ion-
Prundarul“... Așa-i ziceau.

Și s'a întâlnit pe câmp, venind dela holdă, s'a
întâlnit cu feciorul popii... Și feciorul popii eră boer...
boer mândru... Ea i-a dat binețe cum se cuvine, iar
el i-a mulțumit ș'a întrebat-o dacă nu i-e frică seara
pe hofar. Dar încă nu eră seară și ea a răs și i-a
răspuns că nu i-e frică și că încă nu e întunec. El
însă a zis că ba se 'ntunecă și că are s'o însoțească
până în sat ca să nu-i fie frică... Și ei îi eră tare
rușine și de rușine ce-i eră la început deabia putu să
bolborosească ceva.

Pe urmă totuș s'a îmbărbătat căci boerul eră
tare vorbăreț și știa povestii multe lucruri vesele de
cari trebuia să rădă cu hohot, și altele duiioase de îi
veneă să plângă. Ș'apoi aveă boerul un glas moale,
moale cu măfasa care te mângăia și-ți încălzea inima.
Și aveă niște ochi mari, negri, cu sclipiri ademenitoare,
și pe obrazul stâng, într'un drept cu mustăcioara dea-
bia mijită, un semn cât un puiu de linte. Și-i sta
tare bine așa...

Și a tot povestit boerul... a povestit și nu i-a
stat gura nici o leacă. I-a spus c'a isprăvit cu învâ-
țătura și acuma se face doftor... Și ea îl ascultă bu-
curoasă și ar fi dorit să fie cât mai lung drumul
până în sat...

Apoi, într'un loc, boerul s'a oprit... s'a oprit toc-
mat subt părul cel pădureț din livada lui Siminoc. Pe
jos eră prund de pere sălbatică mărunte și galbene
ca turta de ceară... Și s'a oprit și Saveta cu toate că
ceva îi spuneă să nu se oprească... Ș'atunci boerul a
făcut și a luat-o de mână. Și mâna lui eră suptă și
și rece ca o steluță de zăpadă.

Saveta tremură... tremură ca varga de mesteacăn
și inima îi svâcneă nebunește. Și feciorul popii a
cuprins-o de mijloc. Ea a dat să-l respingă și i-a zis
cu voce răgușită: „Boerule, fii bun și mă lasă 'n pace...“
Dar el a strâns-o și mai pățimaș în brațe și a săru-
tat-o pe buze. Și 'n minutul acela a simțit Saveta că
deodată tot sângele i se aprinde, că o pătrunde o
fierbințeală mare, că îi cad în jos brațele... Și feciorul
popii a putut face cu dânsa orice, căci ea nu i s'a
mai împotrivit...

Eră noapte cum se cade când a ajuns acasă și
mă-sa a certat-o... a certat-o ca pe-o slujnică. Atunci
ei nu i-a păsat de dojană și nu s'a înspăimântat de
cuvintele de ocară. Acuma însă îi răsună în urechi
ca o vijelie:

— Ieă seama, fă, ieă seama! Să nu-mi aud
vorbe slabe pe urma ta! Să nu te împângărești, să
nu-mi faci rușine, că de mi-i face, cu mâinile mele
te-oi sluși și, slută, te-oi gonî din ograda mea să te
duci încotro te-or duce ochii, să cerșești pomana oa-
menilor fără milă și să nu-ți mai aud nici de nume!...

Și a doua zi Saveta iar s'a întâlnit cu feciorul
popii. Și dacă nu-l vedeă două zile, Saveta nu mai
aveă hodină. Și odată, când feciorul popii plecase de-
acasă pentru o săptămână, Saveta s'a îmbolnăvit și
s'a topit ca o floare neudată...

Ca niște fulgerări senine i se perindă acuma
toate prin minte. Și fața par' că i se mai îmbujorează,
par' că-i vine iar poftă de viață.

Dar gândurile triste o cotropesc iar numai decât
și sulețul ei amărât se sbuciumă, se prăpădește în
prăpastiile ce i le arată ziua de mâine. Își aduce
aminte cum o înconjoară acuma când o întâlnește
pe uliță, cum se întoarce în altă parte și se face a
n-o auzi când îi dă binețe, cum e mai străin ca cel
mai rău străin. Și inima stă să-i pleznească de durere.
Și nu mai îndrăznește nici să rădăjduiască măcar că-
zvonurile despre însurătoarea lui să fie numai clevețiri.

Ar vrea totuș să mai deă odată față cu dânsul
să-și citească din ochii lui osânda. Și a fost de vreo
câteva ori... a fost până la poarta ogrăzii popii, dar
n-a fost în stare să puie mâna pe clanță. O pridideă
plânsul cuprinsă de o sfială și, buimăcită de rușine
deabia puteă să se târască până acasă...

Apoi iar caută să se mângăe... Da, așa trebuia
să se sfârșească dragostea ei păcătoasă. Așa i-a fost
scris pesemne. Ea nu-i de seama lui. Ea e proastă
și săracă. Ea i-a fost numai o jucărie, o petrecere de
vreme. El e boer. El trebuie să-și ieă nevastă o cu-
coană... Dar deodată se oprește și se întinde, par' că
s'ar împotrivi unei puteri vrășmașe.

— Nu-i adevărat!... Nu-i adevărat!...

Și-i vine să strige în gura mare, s-o audă toată
lumea, că asta nu se poate, că asta-i o rușine grozavă...
Vorbele i se îngrămădesc în gât și nu le poate rosti
cu toate că simte cum o sugrumă...

Soarele se grăbește cu pași de uriaș spre asfin-
țitul roșu ca sângele. Rătăcește o clipă printre piscu-
rile rumenite ale munților, apoi se scufundă încetinel
împroșcând o ploae de lumină ruginie pe coamele
dealurilor din față.

În casa lui Ion Prundarul, la lumina înnăbușită
a unui opaiș, oamenii s-au așezat la masă. Toropiți
de munca zilei, mânâncă lacom și tăcuți. Numai ză-
cănitul lingurilor de lemn și țopăitul buzelor se aude
din când în când.

Pela sfârșitul mesei însă inimile se desmorțesc.
Deodată prundarul își înalță glasul:

— Duminecă se cunună feciorul popii...

Un moșneag alb ca oaia, cu obrajii pământii, icnește ceva și clatină din cap. O femeie ciupită de vărsat își proptește lingura de ghizdul blidului și se uită întrebătoare împrejur.

— Să-i deă Dumnezeu noroc și fericire că-i om bun și milostiv — zice iar prundarul ștergându-și mustățile.

Saveta se scoală tremurând de pe laiță. Fața ei e galbenă ca frunza veștedă de frăgar. Iese din casă cu pași rătăcitori și i se pare că se năruie casa în urma ei...

Din dosul unui deal răsare luna și se înalță sgribulită, ca un sloiu de ghiață, în văzduhul înstelat. Un painjeniș de lumină albă, rece se așterne peste desigurile codrilor adormiți.

Pe cărarea din porumbiște Saveta aleargă ca o smintită spre iaz. Tărâna scârțâie dureros sub leopardul picioarelor ei desculțe. În burueni, licuricii sclipesc ca niște punctulițe verzi, ca niște ochi vrăjmași, înfuriați.

Și răul mugește înfricoșător în bezna nopții. Un vânt rece imed învâltoarește luciul oțelos. Sbârciturile argintite se leagănă, se încurcă și se sparg. O mogâldeață ciudată se svârcolește în apă câteva clipe făcând-o să bolbocească. Valurile nemiloase o înhață repede și o aruncă pe iaz lavale, în mijlocul vârtejului spumos și alb ca laptele strecorat. Vârtejurile o leagănă, o apasă la fund, apoi iar o scot, o svârle la mal și o acoperă cu nisip mărunț ca pânza zăbranicului.

Luna zâmbește ca un om nepăsător și se ascunde la spatele unui nour negru ca jalea...

○ ○ ○

ÎNTR'UN ASFINȚIT, PE STEPĂ...

LENAU

...Pe-obrajii bolzii trec fiori de gânduri...
Cresc nori cărunți, cu pas semeț și rar,
Când paltinii s'au prins cu vântu 'n ceartă, —
Stăpânul stepei fără de hotar...

Departa cerul, când și când, arare
Își mișcă geana 'n mândrul mărgărint
Și de sub geana larg clătinătoare
Tresar prelungi zigzaguri de argint...

Tot mai pustiu e 'n jur și neguri sure
Se plimbă 'n larg cu pașii lor păgâni...
Tot mai pustiu... iar cerul acum lasă
Domol să-i cadă soarele din mâni...

T. MUREȘAN.

CĂSNICIA LUI LUDOVIC PETRESCU

de ION AGÂRBICEANU

— 9 —

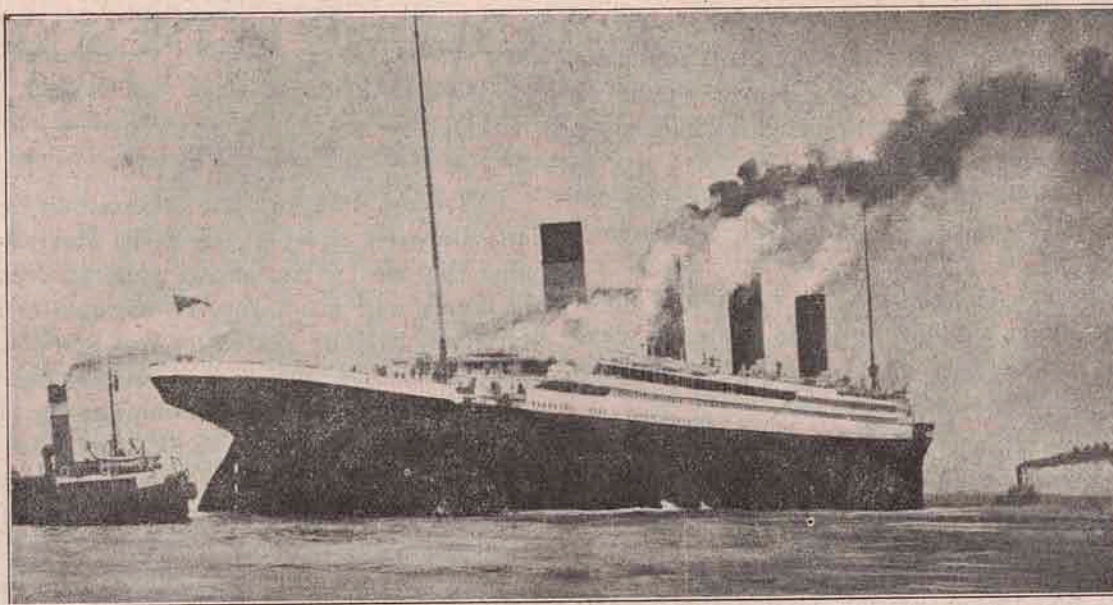
VIII.

Trecuse vara cu zilele strălucitoare de lumină, cu furtunile grele și repezi, cu serile domoale. Cele din urmă zile ale lui Octomvrie scuturau frunzele uscate de brumă, cari mai spânzurau triste de crengile negre. Răsufletul iernii se simțea tot mai aproape, din vânturile dela miază-noapte cari șuerau pe uliți.

Cu apropierea iernii, ori-unde se află astăzi o mână de Români din clasa cultă, în orașe sau pe sate, se încep sfătuirile, discuțiile, se stabilește programul sărbătorilor culturale, concerte, producții teatrale, conferințe, și tot ce numai se poate înjgheba. Trăind în cele mai multe cazuri în mijlocul străinilor, — căci aproape nici un oraș nu se poate numi al nostru, cu alte preocupări decât ale noastre, cu alt suflet și altă cultură, — intelectualii nostri simt tot mai mult necesitatea, de-aș închegă rândurile, de-aș contopi viața prin mijlocirea aceleiași culturi românești. Și cum nicăiri și niciodată ajutorul statului nu vine pentru acest scop, intelectualii

SMITH, căpitanul vaporului Titanic. Smith în clipele inspăimântătoare ale cufundării a dovedit o bărbăție rară și a rămas cel din urmă pe uriașul vapor care s-a cufundat.

Vaporul Titanic, care s-a cufundat. Elegantul vapor de data asta a făcut întâiul drum pe mare și a mers cu o iuțeală grozavă, vrând să străbată linia din *Southampton* în Anglia, până în *New-York* în 4½ zile. Eră de o splendoare neînchipuită și de o eleganță rară. Pentru o singură cabină de dormit de clasa I. se plăteă din Anglia până în *New-York* 20.880 coroane. Arătăm aci o astfel de cabină de dormit și o parte din cafeneaua vaporului, care a avut o soartă așa tragică.

noștri sunt și actori pe scenă, și concertişti, și conferențieri, de multeori în aceeași persoană.

Și astfel, cum se călătoresc cele din urmă zile ale lui Octomvrie, în sinul societății noastre din pătura cultă se ivește, în fiecare an, o agitație neobicinuită. Mai ales tinerimea aleargă neobosită, prepară spiritele, alege piesele, ficsează terminii petrecerilor, nu lasă necercetată o singură casă, din care crede că poate recruta o forță de diletant mai bun, și ia parte, până'n primăvară la un șir nesfârșit de repetiții.

Se înțelege că dupăcum este însuflețire din partea celor mai mulți, vom afla și oameni nepăsători în aceste preocupări de educație culturală, cari se pornesc mai cu greu, ori pe cari nu-i poți urni din loc cu nici un preț. Dar, din cauza lor, carul improvizat așa cum s-a putut, nu se oprește în loc.

Astfel într'o sară, la cină, Ludovic zise Luciei c'un fel de sfială, de teamă, pe care o simțea mereu de-o vreme 'ncoace față de ea.

„N-ai mai cântat demult din violină Lucio. Și se poate că'n iarna ce vine să ajungi și tu în vr'un program“.

Din privirea Luciei văzù că nu-l pricepe.

„Ei bine, zise Ludovic, azi m'am întâlnit c'un prietin, care-mi aminti ceva de violina ta. M-a întrebat chiar că n-ai fi dispusă să cânti la concertul dela Crăciun?“

— N-am de gând, răspunse repede Lucia, care de-o vreme încoace simțea o deosebită plăcere să-l contrazică ori când pe Ludovic, și să-i refuze aproape orice rugare. „Tu i-ai promis doar? îl întreabă, aruncându-i o privire seacă.

— Nu-i puteam promite. Asta atârnă cu totul dela tine. Mie nu-mi trece prin gând să insist ca să primești. Dar credeam că o să-ți faci plăcere.

— Plăcere? întreabă Lucia cu o nuanță de răutate în privire. „Ce fel de plăcere?“

— Bine dragă, eu am ținut să-ți împărtășesc dorința prietinelui. Și el spune că-i dorința generală a celorce aranjază concertul. Pe urmă tu ai deplină libertate.

— Știu bine că tu-mi dai totdeauna deplină libertate. Numai cât... — Lucia tăcu, își aținti privirea în farfurie. „Numai cât, voi să spună, eu nu pot înțelege să-mi dai tu nici o libertate“.

De-un restimp încoace pe Lucia o urmărea mereu o senzație ciudată: prin vorbele, prin faptele, prin mișcările sale, chiar prin privirile ochilor săi i se părea că Ludovic se târa după dânsa. I se părea că e legat de dânsa printr-o funie, ceva enorm, cocoloșit, nu știa în ce, o lăpădătură, a cărei greutate o simțea orice pas făcea, orice vorbă spunea, și că lăpădătura aceasta e Ludovic. Cercase de multeori să înțeleagă cum i s-a născut această senzație. Cercetă faptele, cuvintele, privirile lui Ludovic, dar acelea rămaseră neschimbate. El eră tot așa de prevenitor față de Lucia, îi împlinea tot așa de ușor dorințele, iar bani cheltuiă cu dânsa tot mai mulți. Deși nu-i spusese Ludovic nimic, Lucia vedeă marile cheltueli ale casei. Așadar cum se născu acea visiune disgustătoare, care începù să-i amărască multe zile Luciei? Nu-și putea da sama, aveă numai conștiința cea mai clară, că nime n-a avut dreptul să-i atârne acea povară respingătoare.

Ludovic nu mai răspunse. Se sileă, să mănânce domol, fără sgomot. Deodată Lucia îl întreabă:

„Și cine e prietinel acela?“

Ludovic tresări. Nu se mai așteptă s-aducă Lucia vorba iarăș despre concert. Dar femeea, îndatăce Ludovic îi pomeni despre violina sa și concertul dela

Cafeneaua de pe vaporul Titanic.

Cabină de durmit de cl. I. pe vaporul Titanic.

Crăciun, se hotărîse numai decât să-și dea concursul. Ea mai cântase și în orașelul său de provincie. Iar acum, cu zilele scurte de toamnă, cu vânturile reci, putea face puține schimbări, și începea să se gândească cu ce să-și treacă vremea.

— E Nicolae Banciu, tu nu-l cunoști. Dacă te învovești, eu am să-i spun, pe urmă va veni chiar el sau altul din comitetul aranjator să te invite.

— Și de unde știe acest Banciu, — Luciei nu-i plăcî numele, — că eu cânt în violină?

— Eu nu cred să-i fi spus. Cu el nu m-am întâlnit de mult. Dar se poate că va ști dela Petrișor. Lui i-am descoperit eu „taina noastră“, zise Ludovic cercând să zimbească.

„Taina noastră“ își zise Lucia și o cuprinse dintr'odată senzația aceea disgustătoare.

În sara aceea nu mai vorbiră nimic despre concertul dela Crăciun. Dar dimineața, înainte de-a pleca Ludovic la farmacie, Lucia-i zise: „Spune-i prietinelui tău că le voi ajuta și eu, dacă într'adevăr le pot folosi ceva.

Ludovic voi să-i răspundă „tu vei fi mai bine între toți“. Gândul acesta-i veni mai întâiu, însufletindu-l. Dar în clipa următoare, ca o fulgerare îi trecu prin minte că Lucia va fi, până vor ține repetițiile, tot între oameni tineri. Și îndată îl strănse ceva de gât, ceva uscat, încât eșind abia putu să-i răspundă:

— Bine!“

Tot drumul până la farmacie se gândi c-a fost o nenorocire întâlnirea lui cu Nicolae Banciu. Nu l-a văzut demult, și cine i l-a scos chiar ieri în cale?

Luciei i se părî că leagă o speranță nedeslușită de prietinelui lui Ludovic. Dar îndată ce-i auzi numele, nădejdea aceea începî să se distrame. Iar a treia zi, când Banciu veni însoțit de Prodan s-o invite în numele comitetului aranjator, din speranța aceea Lucia simți că nu mai rămase nimic. În clipa când cei doi intrară, Lucia simți cum i se așterne pe suflet o deprimare ușoară, ca un vâl de ceață.

Prodan, cu ochii scânteetori, îl prezentă pe Nicolae Banciu, și numai decât începî să spună ținta vizitei lor.

„Da, zise Lucia, mi-a spus Ludovic. I-am și pro-

mis. Dar credeți-mă îmi vine așa de cu greu să mă hotărâsc definitiv“. Lucia într'adevăr, simți o aplicare momentană ca să-și retragă promisiunea. Și la aceasta, pe lângă ușoara deprimare ce-o simți la intrarea lor, mai contribuî și glasul aspru, șuerător a lui Prodan.

— Trebuie să vă decideți în favorul nostru, doamnă, luă cuvîntul Banciu. În societatea noastră din oraș se vorbește demult despre talentele dvoastră. Acum ar fi și târziu: noi am trimbițat până acum vestea atât de măgulitoare pentru noi“.

Nicolae Banciu eră svelt, cu mustața bălae, cu ochii căprii. Avea multă bunătate în privire și în față. Cuvintele lui picurau îndulcite de pronunția dialectală de pe Murăș.

— Dumneavoastră mă credeți prea talentată. Vă spun că vă înșelați“ răspuse Lucia, cu bunăvoință, simțind puțină simpatie pentru tânărul care pronunța așa de dulce cuvintele. „Eu am învățat puțin. Ce știu, e din deprinderile mele acasă.

— Cu atât vă este meritul mai mare, doamnă, zise Prodan. Nici nu se poate ca'n dumneavoastră să nu se ascundă un talent mare. De altfel mie mi-a spus chiar bunica dumneavoastră și mătușa lui Ludovic“. Prodan aveă obiceiul detestabil al multor tineri, să ficezeze până vorbeă, orice femei, crezându-se astfel ireresistibil.

Lucia se întoarse spre Nicolae Banciu.

„Are să fie bogat programul, domnule Banciu?, îl întrebă.

— Sperăm că ni-l îmbogățești dta, doamnă. Așa cât e stabilit până acum, pu-i prea bogat.

— Într'adevăr dta stăruiești a crede în talentul meu? Deși ceeace ni se spune ar trebui să credem pe cuvînt. Dar pregătiri se fac mari?

— Da, doamnă, la noi, durere, până acum pregătirile au luat totdeauna proporții enorme, față cu reușita. Nici nu se poate altfel. Noi trebuie să ne creăm pentru fiecare reprezentație artiștii nostri. Rar am avut norocul să se rățăcească printre noi vreunul creat de mai înainte. Noi ne nisuim să ținem, și mai schiopătând, pași cu lumea. Dacă nu putem ajunge la rezultate strălucite, nu noi suntem de vină“.

Cu toată simpatia ce se desfăcea din glasul lui

Niculae Banciu, Lucia simțea că deprimarea aceea ușoară ce-o simțise la intrarea lui, îi stăruie și acum în suflet, și că nu se va mișca de acolo, oricât ar vorbi cu el.

„Da, acestea-s mizerii de-ale noastre, românești, domnule Banciu. Aci și pretutindenea avem să luptăm aproape cu aceleași greutateți. La noi odată, îmi aduc aminte, se jucă teatru și barbierul uită să pregătească trei bărbi pentru trei moșnegi. Eu și sora-mea a trebuit să le croim la rezezeală din câlți și să le lipim cu aluat. Dar în focul jocului toate trei bărbile căzură, și din cei trei moșnegi, cari trebuiau să vorbească gros, se aleseră trei studenți de liceu, cari înzadar se mai siliseră să răgușască: tot publicul izbucni în hohote de râs.

— E adevărat, doamnă. Noi n-avem nimic la îndemână. Așa încât chiar dvoastră pricepeți, că dacă reușim vreodată să avem pentru producțiile noastre pe cineva care nu-i silit să vorbească gros, avem un mare câștig. Și chiar de aceea stăruim din nou să ne promiteți concursul.

— Pentru care vă vom fi foarte recunoscători, zise Prodan.

— Bine dar, domnilor, vă promit. Însă, vă spun înainte, toată responsabilitatea cade asupra dvoastră“.

Mai vorbiră apoi puțin despre relațiile lor de prietinie cu Ludovic. Cum au prânzit un an în acelaș restaurant, la aceeaș masă. Nicolae Banciu avea păreri cele mai bune despre Ludovic.

„Numai odată a rupt prietinia, doamnă, zise Prodan. Când v-a cunoscut pe dumneavoastră. Atunci eu găcisem ce-l frământă, și el ne părăsi numai decăt, și de-atunci n-a mai prânzit cu noi.

— Se poate, zise Lucia, întorcându-și privirile dela Prodan. Așadar domnilor, aștept să mă avizați când se vor începe repetițiile. Pentru că trebuie să vă spun: eu va trebui că iau câteva lecții“.

Cei doi se ridicară, și la plecare Prodan, aple-

cându-se spre Lucia, îi zise: „Dumneata poți să dai lecții, nu să iei“.

La apropierea lui, Luciei i se părea că mai simte pe doi apropiindu-se: pe Ludovic și pe dl Karl. Însă și simpatia pentru Nicolae Banciu, se șterse în grabă, îndată ce nu-i mai auzi glasul, și-și aminti numai numele.

Îndată ce eșiseră cei doi, pe Lucia o cuprinsese o agitație nouă, care simți că-i va umplea pustietatea pe care începuseră să o simțască în jurul său. Ea se gândi fericită la concert.

Îndată își luă violina pe care n-o mai încordase de-o lună, și începuseră să-și cânte ariile favorite. Și, ciudat, cântând acum, simția ceea ce nu simțise niciodată mai înainte când făcea strunele să suspine: o învăluia din nou speranța aceea nedeslușită, pe care o simțise mai întâiu când Ludovic îi aminti de prietinel, care-i cerea concursul la concert. Eră binefăcătoare aceasta nădejde. Pe Lucia o mângăia ca un parfum adus de departe pe aripile unei adieri răcoroasă.

— urmează —

O O O

CUGETĂRI

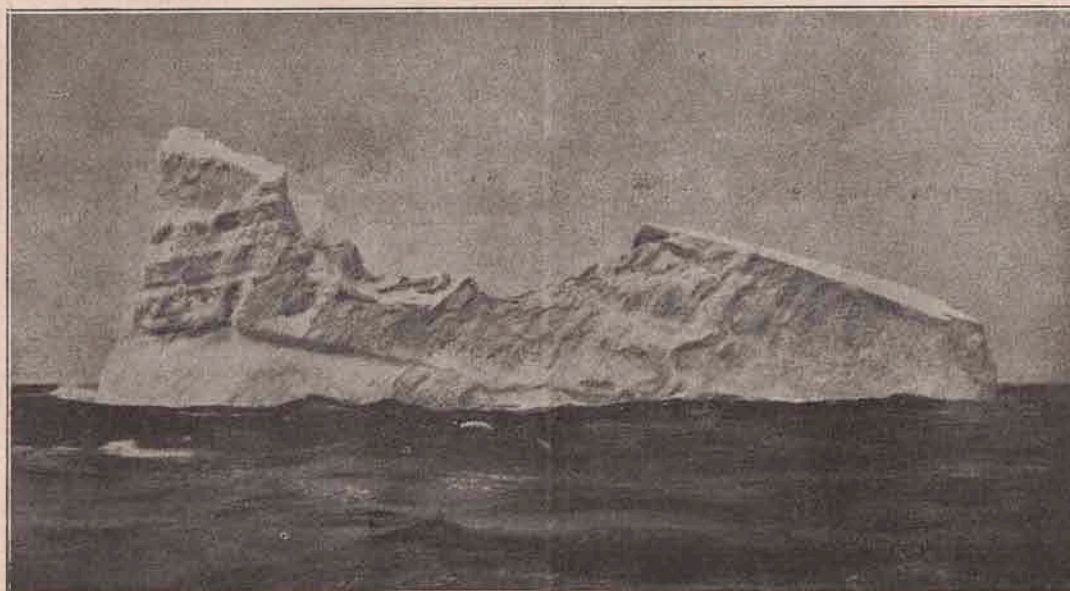
Este mare deosebire între a pricepe și a simți; între a aprecia și a admira; între a cunoaște și a crede. — A pricepe, a aprecia, a cunoaște e de domeniul minții; a simți, a admira, a crede e de domeniul inimii.

*
Din inimă pleacă scântea care aprinde imaginațiunea, de aceea din toate facultățile mintale, ea ridică flacăra cea mai vie.

*
E un merit și o putere să știi să refuzi. Adeseori numai un fel de lașitate oprește refuzul pe buze.

Adina G. Olanescu.

O O O

Munte de gheață, din cari s-au văzut pe linia de navigație spre New-York. Cu un astfel de munte s-a ciocnit și vaporul Titanic. Acești munți sunt foarte mari și cam $\frac{1}{3}$ parte a mărimii lor zace în apă.

Victor Eftimiu, autorul volumului *Poemele Singurătății*, ce a apărut zilele trecute.

Eftimiu s-a născut la 24 Ianuarie 1889, în satul Boboșita din Macedonia.

Cele dintâi versuri le-a publicat în „Viața literară” din București; apoi a trecut la Sibiiu, unde a redactat, împreună cu Octavian Goga, revista „Țara Noastră”. Aci a publicat cea mai mare parte a poeziilor sale, schițe, dări de seamă, cronici rimate și sub pseudonimul *Daniel Vodena*, un roman și o serie de povestiri din Macedonia. A colaborat multă vreme la „Luceafărul”.

Din Sibiiu, Victor Eftimiu s-a dus la Paris, unde a stat doi ani, urmând de aproape viața teatrală și publicându-și impresiile în „Tribuna” din Arad, sub pseudonimul Tristan. La Paris a scris piesa „Înșiră-te Mărgărite”, care a fost reprezentată la Teatrul Național din București și care, după cum se știe, a fost cel mai mare succes al dramaturgiei române din ultimii ani. „Înșiră-te Mărgărite” a fost jucat de nenumărateori și se joacă încă la cele trei teatre naționale din București, Iași și Craiova.

Încurajat de primul său succes în teatru, Victor Eftimiu a scris o serie de piese, din cari, unele s-au jucat, iar altele sunt în repetiție, la diferitele teatre românești.

Iată și cari sunt aceste:

1. „Un cântec de departe”, dramă modernă în trei acte.
2. „Prima rază”, un act în versuri, jucat la Teatrul Național din București.
3. „Rapsozii”, apoteoză a lui Alexandri și Eminescu, jucată la deschiderea Teatrului Național din Craiova și la inaugurarea teatrului „Comedia” din București.
4. „Poveste de Crăciun”, jucată de compania Davila din București și Teatrul Național din Craiova.
5. „Akim”, comedie în trei acte, din viața macedonenilor.
6. „Ariciul și Sobolul”, fabulă modernă într'un act.
7. „Peștorii Oliviei”, farsă în două acte, adaptată după Shakespeare.
8. „Strămoși”, tragedie în 5 acte în versuri, din epoca creștinizării Românilor.
9. „Pădurea Ursitoarelor”, feerie comică în trei acte.
10. „Cocoșul Negru”, fantezie dramatică în 5 acte și opt tablouri etc.

Victor Eftimiu a publicat și două volume de nuvele „Fără suflet” și „Dar de nuntă” și a tipărit, în foileton, două romane: „Părintele Sofronie” și „Năluca”, în afară de număroase articole și traduceri. — Dăm aci două poezii din frumosul volum *Poemele singurătății*, care se poate comanda la „Librăria Națională” din Orăștie. Prețul cor. 2.—.

FLORI DE MAI

În jurul meu se 'ntinde un câmp de flori cochete
Sânt flori albastre, roze, flori albe, violete,
Ce dorm în raza lunii — atâtea mii de flori —
Iar luna le pălește plăpândeale culori...

Petalele se pleacă... Albastrul le 'ncunună
Cu rouă 'n diamante, din stele și din lună
Iar vântul ce s'abate pe margini de cărări
Le 'ndoaie, le 'nfioară în spazm de sărutări...

O, flori albastre, roze, flori albe, violete
V'am mai văzut odată cum prinse 'n blonde plete
Vă vestejați de jalea frumoasei ce mureă
Cu voi, cu fericirea, cu toată viața mea...

Târziu apoi, în toamnă o floare mortuară
Păleă în locul vostru pe fruntea de fecioară
O tristă crisantemă al cărei vag parfum
Îl simt de pretutindeni în jurul meu, și-acum, —

Și-acum când vă plecarăți de rouă, raze, vânt
Ca fruntea de regină de-o scumpă diademă
Pe câmp plutește par'că o vrajă de mormânt
Iar vântul poartă 'n zare parfum de crisantemă...

ZBUCIUM...

Mi-a mai rămas un cântec de demult
Îl simt gemând, îl simt gemând în mine,
Îmi plec urechea 'ncetinel și-ascult:
E plin de flori, e plin de zări senine,
În glasul lui e murmur de izvoare
De frunze ce se clafină în vânt
Și fâlfâit de pasări călătoare...

Să-l cânt frumoasa mea. să fi-l mai cânt?
Nu-ți va părea că-i răgușită struna?
Nu-ți va părea că prea e șters albastrul
Ce-i încunună florile și luna?

Nu-ți va părea că s'au uscat și crinii
Că roua s'a 'ncălzit și-acum se svântă?
Că 'n loc de flori, rânjesc în roze spinii?
Nu-ți va părea un mort acel ce cântă?

Mi-a mai rămas un cântec de demult
Și-aș vrea să-l cânt și-aș vrea să plâng de dor,
Aș vrea să 'ngrop în el întreg regretul
Nespuselor cuvinte de amor...

Să-ți spună el de vorba nerostită
Ce-o 'nmormântam în preajma altui gând,
De câte nopți s'au strecurat ca asta,
De zorile ce m'au găsit plângând.

Dar negurile scad... se face ziuă...
Un râset se sfârșește undeva
E ziuă dar... Ne-om întâlni și astăzi,
Vom râde iar și iar ne vom muștra, —

Dar nu vei ști că 'n sufletu-mi de-acuma
A mai rămas un cântec de demult
Tu nu-l vei ști cum se frământă 'n mine
Și nu vei ști cât te-am iubit de mult...

Victor Eftimiu.

O O O

MISTERUL POETULUI

Roman de ANTONIO FOGAZZARO

Trad. din italienește de: D. TOMESCU

— 15 —

XIV.

Cu întâia distribuție n-avusei nici o scrisoare. Hotărîi, ca cele trei ore câte mai erau până la a doua, să le petrec la Muzeul germanic.

De un ceas rătăciam încoaci și încolo prin acel labirint de săli înalte, de scări de marmoră și de mănăstiri gotice, unde fântâni țâșnitoare murmură în penumbră și o lumină slabă se coboară din ferestrele zugrăvite, colorînd sculpturile mortuare. Mă opriam din când în când să privesc prin câte-o ușă deschisă verdeața fragedă din cuprinsul curții, sau să sorb aerul limpede și curat, și tocmai priviam în curte uriașul Orlando din Brema, când, deodată, auzii la spatele meu un glas care-mi păru cunoscut. Mă întorsei; un domn bătrîn, cu o înfățișare bisericească, vorbea întărâtat cu un custode, care-l ascultă zimbînd. Cunoșteam, da, această voce; omul însă nu-l văzusem niciodată. Tună și fulgeră împotriva neghiobiei aceleia care ridicase nu știu ce Sfântu George de piatră dintr-o casă din Nürimberg, ca să-l așeze în Muzeu. Lăsa apoi pe custode, trecu pe dinainte-mi tremurînd de mânie, și se îndreptă spre curte, vrînd să se uite mai deaproape la Orlando. În trecerea-i pe lângă mine, îmi pironi în față privirea furioasă a ochilor lui, ca și cum ar fi vrut să-mi zică „nu-mi dai și dta dreptate?”

Eră îmbrăcat numai în negru, mic și puțin cam adus de spate; privirea învăpăiată a ochilor lui se izbea de înfățișarea bătrînicioasă a făpturii sale. Făcu repede un ocol lui Orlando, și, trecînd din nou pe dinainte-mi, ridică din umeri și bombăni: „Ciment!” Mă întrebai iarăș, unde naiba mai auzisem glasul ăsta.

Îl găsii din nou în capela unei biserici cu colecțiuni de artă bisericească. Stătea înaintea tabloului lui Kaulbach, unde tânărul Otton III, după un banchet în Aquisgrana, dintr-un capriciu de om beat, năvălește, împreună cu tovarășii săi de orgie, în mormîntul marelui imperator Carol, și, la lumina torțelor, descopere, stînd pe tron, cadavrul cumplit și maestos.

Necunoscutul își revărsă singur admirația sa, repetînd întruna: „frumos! foarte frumos!” Se sculă de pe taburel, se ducea să adulmece par'că figurile cu nasul său lung și ascuțit, și, foarte grăbit, se întorcea din nou la taburel. Mă văzû și-mi zise, cu privirea tot scînteietoare, de data asta însă de plăcere:

— E o adevărată mîngăere.

Un fulger îmi străbătû mintea: eră glasul omului care stătuse de vorbă cu Violet, seara dinainte, în fața cafenelii Sonne. Mă grăbii să vorbesc. Îi dedei dreptate, dar nu în totul, pentruca să-l ațâț și să-l prind la vorbă. Admirai compoziția tabloului și observai că culoarea e cam întunecată și fără vioiciune. Nu știu cum i-oi fi vorbit, pentrucă eu vorbesc o nemțească stîlcită și trasă de păr. Crezui că vrea să mă înghită.

— *Wie! Wie! Wie! Es ist ja eine Gruft! Es ist ja eine Leiche!* — Cum? Cum? Suntem într'o groapă! Avem de-a face c-un cadavru! — Îmi păstrai părerea mea. Umbrele tabloului sunt întunecate, dar nu au adîncime; lumina faclelor care cade peste cadavru e gălbue, dar n-are vioiciune, și relieful figurilor e slab, nepronunțat. Înaintînd în discuție, necunoscutul deveni din ce în ce mai blînd. — Însfârșit — zise el — eu nu țin atît de mult la culoare, eu țin la ideie; ideia e linia care nu există în natură, ci se află numai în mintea mea. Mintea mea cată să privească în mintea poetului mare care-a zugrăvit acest tablou.

O ideie mare! O măreață viziune a trecutului! Ce-mi pasă mie că culoarea e lîncedă și nelămurită? Mă impresionează mai mult, așa cum e. Dvoastră, domnule, sunteți francez? — Când auzi că sunt italian, arătă a fi foarte uimit și foarte vesel. Îmi cuprinse brațul.

— *Aus Rom, mein Herr? Aus Rom?* — Simții că răspunsul meu îi pricinui o desamăgire. Nădăjduiă să fiu din Roma, sau cel puțin din Venetia sau din Florența; se mulțumi însă numai decît și cu mica mea țară lombardă.

— O, Italia, Italia! — zise el. — *Ille terrarum mihi praeter omnes angulus ridet!* Dvoastră înțelegeți?

— *Ubi non Hymetto* — răspunsei eu — *mella decedunt...* — Cred că ar fi fost în stare să mă ia în brațe; de aci înainte eram prieteni.

Cercetaram împreună colecțiunile de artă bisericească. Necunoscutul vorbea mult și atrăgător. Nu eră întâia oară când cercetă Muzeul; la fiecare venire, nu voiă să vadă decît două sau trei săli.

Și custozii îl cunoșteau bine. Auzii chiar pe unul care-l arătă cu degetul către un altul, și zicea rîzînd: *der Schwabe!* În timpul ăsta, sosise ceasul celei de-a doua distribuții postale și mă despărții de tovarășul meu, care dori să facem schimb cu cărțile noastre de vizită. Tresării, cetînd pe a lui: *Dr. Stephan Topler*. Nu eram sigur, dacă eră sau nu preot; dar eră peste putință să fie logodnicul.

XV.

Scrisoarea missei Yves mă așteptă la hotel. E singura pe care n-am păstrat-o. După ce-am cetit-o de nenumărate ori, am ars-o într'un avînt de trufie și de gelozie, neputînd să sufăr în preajma mea niște cuvinte, pe care trebuia să le tîmăduesc cu sânge și cu foc, și-mi pricinuiam niște friguri amare, pe care le cunoșteam, pe care le prevăzusem, și care mă turburau cu atît mai mult, cu cît eram mai sigur că le pot birui. Nu-mi amintesc destul de bine începutul scrisorii. Miss Yves începea, mi se pare, prin a spune că turburarea ei din seara trecută se datorîa în mare parte surprinderii, și îmi vorbea apoi cu recunoștință despre scrisorile în care-i deschisesem sufletul meu: făgăduiă să le păstreze ca pe cea mai duioasă amintire. N-am uitat nici un singur cuvînt din cele care urmau apoi.

„Am motive puternice, cari mă opresc să merg

mai departe. Dacă aş cercă s-o fac, m-ar împinge îndărăt muştrările trecutului meu, puterea prezentului şi ameninţările viitorului.

„M-am convins, după o noapte de amarnică meditare, că trebuie să fiu şi mai tare decât sunt.

„Din cea dintâi clipă, în care ne-am întâlnit cu prietenie, am avut mereu aceeaşi idee despre starea mea, pe care-o am şi în clipa aceasta. Şi eri seara am dat dovadă de slăbiciune. Pe viitor însă, trebuie să pun capăt unor asemenea slăbiciuni, şi vă rog, ca de acum înainte, să socotiţi ruptă orice legătură dintre noi, afară de aceea care trăeşte în lumea amintirilor noastre. Dacă dvoastră nu veţi primi şi veţi căuta şi mai departe să mă vedeţi, va trebui atunci să vă arăt, că am pierdut până şi amintirea dvoastră.

„Nu e aşa, că dvoastră nu-mi veţi pricinui o asemenea durere? Ceeace vă scriu acum e voinţa mea neînduplecată. Dacă prin asta, pot să vă domolesc pasiunea dvoastră, aflaţi, că demult, foarte demult, eu am iubit cum nu voi mai putea să iubesc niciodată, şi mi-ar fi ruşine, dacă aş mai putea. Dvoastră nu mă veţi putea face nici mai fericită şi nici mai nefericită, decât m-a făcut un altul“.

Mâna-mi tremură ca de-o zguduitoră puternică, ţinând această scrisoare învăpăiată. Erau cuvinte mincinoase, cari se prefăceau în scrum, eră o răceală viclană, care dogoriă; toate aceste minciuni zadarnice se nimiceau între ea şi mine.

Şi dacă ai iubit, îi ziceam eu, îmbrăţişându-o cu patimă şi cu ură în lumea minţii mele, dacă ai iubit pe un altul înaintea mea, ce-mi pasă mie? Poţi tu să ştii, tu care mă iubeşti, cât de fericită te voi face eu?

Şi care e, pentru Dumnezeu, trecutul, care e prezentul, care e viitorul care-ar putea să mi te răpească?

Răspunsei numai decăt:

„Am ars scrisoarea dvoastră. Dacă aş fi păstrat-o, ea v-ar fi pricinuit durere în ziua, în care Dumnezeu ne va fi unit“.

Dupăce dusei la postă acest bilet, mă simţii în-deajuns de liniştit şi plecai să cercetez oraşul.

Mărturisesc însă, că mă gândiam mai mult la clipa, în care miss Yves avea să mă zăriască în gară, la clipa

în care avea să mă audă pronunţând Eichstätt, decât să admir vechea *Streusandbüchse des deutschen Reiches*, cum numesc Nemţii Nürnberg-ul, pentru că aveam de gând să încunoştiinţez pe Violet, cât mai curând cu putinţă, că merg la Eichstätt, şi că prin urmare cunosc ţinta călătoriei ei. Nu căutai s-o văd; abia când urcai dela S. Sebaldo la Burg, mă uitai o clipă spre elegantele pridvoare ale casei Yves. Mai târziu, mergând la vechiul cimitir di S. Giovanni, unde doarme Alberto Dürer, trecui pe la poarta turnătoriei, fără măcar să-mi arunc privirile înlăuntru.

Mă gândiam mai mult la iubire, decât la artă. Mărturisesc totuşi, că uneori, energia şi farmecul unui vechi artist mă îmbătau şi mă ademeniau spre ele, fără să mă ridice însă deasupra iubirii, ci numai deasupra frământărilor şi nedumeririlor din clipa de faţă.

Rând pe rând, aflându-mă la *Schönen Brunnen*, la capela lui Adamo Krafft în *Lorenzkirche*, la vestitele porţi dela Sebalduskirche, mă cuprindea beţia frumuseţii, mă simţiam mândru că sunt şi eu artist, şi mă simţiam fericit la gândul, că iubirea Violetei avea să smulgă şi din mine o vâpae de gânduri şi de opere.

Cealaltă doamnă spunea că e geloasă pe Muză; dar Violet! În iubirea şi în sufletul meu, Violet avea să se vadă pe sine, totdeauna şi pretutindeni numai pe sine, dupăcum soarele ar putea să se vadă pe el în fiecare lucru viu. Acea sărmană femeie vorbea de gelozie, pentru că nu ştia cum se iubeşte.

Mi-aduc aminte, că atunci când m-am urcat pe *Vestner Thurm*, plouă; năpădiri reci de vânt şi de ploae pătrundeau, prin ferestrele fără geamuri, în acea mansardă, de unde paznicul turnului arăta liniştit, cu pipa, celelalte turnuri, bisericile şi monumentele oraşului, apoi negurile îndepărtate, numindu-mi cu o mare siguranţă ţinuturi ce nu se puteau vede. Îl întrebai în care parte se află Eichstätt. Repetă uimit: „Eichstätt? De Eichstätt întrebaţi?“ şi, întinzându-şi braţul la o fereastră, arăta cu mâna înspre miazăzi, ca unul care arată un drum lung, foarte lung. Rămăsei acolo înmărmurit, privind fără să văd nimic, şi fără să iau seama la vântul şi la picurile de ploaie care mă izbeau în faţă.

— urmează —

„Poemele singurătăţii“.

— Poeziile lui Victor Eftimiu. —

Autorul acestui volum, ce a apărut în zilele trecute în editura „Librăriei Naţionale“ din Orăştie, e la noi poate cel mai cunoscut scriitor de dincolo de munţi. A stat timp mai îndelungat în mijlocul nostru, colaborând la „Ţara Noastră“, la „Luceafărul“, la „Lupta“, şi la „Tribuna“ şi prin poeziile sale întotdeauna bine îngrijite şi pline de sentiment, a atras de mult luarea-aminte a publicului cetitor. Numele i s-a făcut cu desăvârşire cunoscut

mai acu-i anul, când reîntors dela Paris, a prezentat Teatrului Naţional din Bucureşti piesa: *Înşiră-te Mărgărite*, care a avut un succes, cum puţine piese originale au avut la noi în anii din urmă.

Volumul de poezii a lui Victor Eftimiu va fi pentru mulţi admiratori ai poetului o adevărată surpriză. În cele peste 220 pagini întâlneşti pe fiecare filă sufletul calm, pătruns de-o uşoară duioşie a poetului, şi mereu ți se înfăţişează înainte chipul lui visător şi gata a se împacă cu toate, câte-i trec pe dinainte. Îți face impresia — cetin-

du-i versurile în odaia singuratică — că are ceva în poezii din cuminţania lui Horaţiu, care te sfătuie cu orice ocazie, să treci liniştit peste toate şi să te mulţumeşti, cu ce ți se dă, iar după ce-a trecut să nu te plângi. — Varietatea de motive, începând cu uşoarele subiecte lirice, până la motive naţionale din Macedonia, ţara poetului, apoi deosebitele forme de versificaţie, toate te fac, ca să-l ceteşti cu drag şi plin de mulţumire.

La început, în „Poemele singurătăţii“, e mai senin, subiectivismul cu durerile şi tânguirele lui nu i-a

proportii mari, se inspiră deoptrivă de fata-târzie, ca o floare vestejită, ce-și coase 'n serile de toamnă ploioasă norocul la fereastră, — ca și de moartea lui Jean Moréas, de Voinicii Pindului, de Balcanii, în cari revede labirintele eline, cu închisorile în cari geme plânsul înăbușit al plebei, de Böcklin, de Hamlet, presărând în ultimele poezii gândiri, uneori cu o nuanță pesimistă, duioase, știind, că

*Purtăm în noi cu toții fantome de-altădată
Iluzii... griji... regrete, dar toate-s inzadar,
Și toate sunt făcute în viață, să ne-abată
Din drumul fericirii în drumul spre Calvare!*

Înspre sfârșitul volumului, în „Cântecele de oraș“ după ce atinge motive religioase în „Imnuri creștine“, devine tot mai duios, și trece într'un lirism dulce, întretăiat de o duioșie tot mai pronunțată și de-un plâns în surdină. Plânsul acesta e însă discret, cuminte, fără vreo notă de pesimism exagerat, fără de vreo durere prefăcută. Cele din urmă versuri par un cântec duios de îngropare, la care vezi flori și auzi suspine:

*Așteaptă-mă diseară la fereastră
Cu ochii triști, cu fruntea visătoare...
Am să-ți aduc un braț de crisanteme,
Să 'mpodobim iubirea, care moare...*

*Am să-ți aduc un braț de crisanteme...
Sunt flori târzii, sunt florile din urmă;
În viața lor, e moartea primăverii,
Cu viața lor iubirea ni se curmă...*

*Așteaptă-mă diseară la fereastră
Cu fruntea-n mână, cu ochi pierduți în vis,
Am să-ți aduc un braț de crisanteme,
Și cel din urmă cântec ce ți-am scris...*

Volumul lui Victor Eftimiu, e o carte care vrednicește atenția lumii cetitoare. I. Brumă.

○○○

Eu sunt renumit...

Nu-mi mai iasă din minte cuvintele acestea, decând le-am cetit. Imi umblă par'că prin creier, greoaie și mohorâte, și de câte ori mă dau pradă gândurilor, simt cum mi se îmbulzesc, ca niște oaspeți neche-mați, întotdeauna în planul întâiu, în suflet. Caut să le alung, mă prefac că nu le iau în seamă, dar zadarnic: stăruie mereu, stăruie întruna și văd parcă iară petecul de hârtie, stropit cu sânge, pe care banditul Bonnot a scris în clipa morții cuvintele acestea: eu sunt renumit. Și gândurile se 'nlănțuie unul după celalt, tot mai aprinse, tot mai zbu-ciumate, tot mai curate. Figura lui

Bonnot îmi apare în suflet, ca prototipul ciudat al unei lumi, creată de viața socială a veacului nostru. Cine e omul acesta și ce caută el în valul gândurilor mele? Cine e? Șeful bandiților, cari ziua în amiază împușcără șoferul unui automobil, cu care porniră apoi să jăfuiască banca „Societății generale“ dintr-un orașel din jurul Parisului.

A fost de neînțeles lucrul acesta. Faptul cutezător a alarmat întreagă Europa și, Franța, țara care adăpostise pe acești oameni, se simțea oarecum jenată. În camera franceză chestia s-a pus la ordinea zilei și se cereau măsuri întinse ca astfel de fapte să înceteze! Ce era mai penibil, e, că poliția cu toată droaia ei de detectivi nu era în stare să pună mâna pe bandiți. Știa că sunt în Paris, știa că sunt în casa ei și nu-i vedeă. Când i-a aflat apoi, a fost o zi de răzbunare. Bonnot cu un tovarăș erau într-un garaj de automobile și văzându-se descoperiți și încunjurați de polițiști, s-au hotărât să-și dea scump viața. A trebuit să fie chemată armata împotriva celor urșiți la moarte, cari din ascunziș sigur sloboziau ploaie de gloanțe asupra oamenilor autorității. Puștile trozneau din amândouă părțile și acestui războiu ciudat i-a pus capăt bomba unui ofiter, care a dărâmat garajul. În celalalt moment poliția apoi a dat năvală spre cetățuia dărâmată. Bandiții, unul mort, celalt luptându-se cu moartea, zăceau în lac de sânge. Pe masă era o hârtie, pe care Bonnot scrisese câteva șire în cari încercă să desvinovățească pe iubita sa, care ajunsese în mâna poliției, fiind bănuită de părtașă a crimelor lui — și era și fraza aceasta: eu sunt renumit... Într-adevăr omul acesta a fost renumit în felul lui. Era regele bandiților, numiți *apuși*, ai Parisului, și numele lui zbură din gură 'n gură printre elementele acestea nenorocite cari n-au casă, n-au părinți, n-au neamuri. Se nasc din pânțele de femei depravate și se trezesc de copii pe străzi, fără să fi cunoscut vreodată pe aceia, cari le-au dat viața. Instinctul de viață stăruie în sufletul lor, nu-i leagă nimic de pământ, dar vreau să trăiască! Cum? Le-o spune tot instinctul: să iee din al altuia, căci câștigă nu pot pe cale cinstită. Ei sunt copiii vântului, frați cu gemetele înădușite al celor lăpădați, eschiși din rândul oamenilor de omenie, sunt huiduiții și logodiții temnițelor. Viața de azi cu desvoltarea ei tehnică uriașă îi

ajută: un revolver bun și un automobil, e lucrul cel mai ușor să-l câștigi, încolo bogăție, ca pleava, curaj să fie.

Bonnot era prototipul oamenilor acestora fără căpătăiu. Bandit mândru, care își luă meseria de lucru serios, era și caracter totodată. În clipa morții căută să desvinovățească pe aceea, pe care o iubea și scria cuvintele acestea atât de caracteristice: eu sunt renumit, fiindcă a fost o personalitate. Imi închipui că numele lui trece din generație în generație printre lumea apașilor, și peste câțiva ani va fi aceeaș figură legendară, care e la noi *Iancu Jianu, Dăianu, Radu Anghel, Fața Neagră* și alții. În jurul lui se vor țese cântece, pe cari le vor murmură în saloane hoții moderni lângă paharul de șampanie. — Și astfel de oameni, astfel de Bonnot-ți astfel de *Iancu-Jiani* vor exista întotdeauna. Îi naște timpul, și îi preface conform împrejurărilor sale. Odată își aveau locuința în mijlocul codrului, cântau din obuz și ospătau la carne de miel prin hanuri părăsite; azi trăiesc în saloane, beau șampanie, aleargă cu automobile. De-apururi vor exista, ca sateliții societății, schimbându-se după nume și după împrejurări, și întotdeauna se vor afla între ei și caractere și personalități, cari nu numai ca bandiți, ci — între alte împrejurări — și ca oameni de știință, și ca comandanți de armate poate, *ar fi fost renumiți.*

Radu Mărgean.

○○○

GHICITURI

Ghicitura din numărul trecut au deslegat-o corect: Octavian Anghel, Iuliu Anghel, Victor Lațiu și Tit Decei, toți din Blaj.

Premiul s-a sortat primilor doi. Deslegarea e:

*Aș vrea să-ți spun, ți-as spune, cum să zic?
Sint c'aș avea de spus nespuse multe,
Dar vezi mă tem că n-ar vrea să m'asculte
Frumoși-ți ochi și nu-ți mai spun nimic.*

GHICITURĂ ILUSTRATĂ

de Sângeorzanu.

Deslegarea ghicirii acesteia să ni se comunice până în 15 l. c.